

Puolueohjelma kokonaisuudessaan, hallituksen esitys kevätkokoukselle 2017
muutokset ja lisäykset **lihavoituna punaisella, poistettut yliviivattuina**

Piraattipuolueen periaateohjelma

Politiikan lähtökohtana tulee olla yksilönvapaus ja yhdenvertaisuus. Jokaisella on oltava vapaus toimia haluamallaan tavalla, kunhan ei rajoita muiden vapauksia. Piraattipuolue vastustaa holhousyhteiskuntaa, jossa valtio puuttuu yksityiskohtaisesti jokaiseen elämän osa-alueeseen.

Millään hallinnon tasolla ei ole lähtökohtaista yksinoikeutta päätöksentekoon. Lähtökohtaisesti päätösvalta on yksilöillä. Päätösvalta, joka ei ole yksilöillä, tulee olla sillä taholla, joka pystyy kyseessä olevassa asiassa parhaiten huolehtimaan yksilönvapauksien ja perusoikeuksien turvaamisesta. Tämä taho voi olla paikallishallinto, kansallisvaltio, Euroopan unioni tai muu kansainvälinen taho.

Piraattipuolue on tietoyhteiskuntapuolue, joka puolustaa avoimuutta, sananvapautta, yksityisyydensuojaa ja osallistavampaa sekä demokraattisempaa yhteiskuntaa. Piraattipuolue haluaa edistää luovuutta, kekseliäisyyttä ja kulttuuria lisäämällä tiedon ja teosten vapaata liikkuvuutta. Koulutuksen, lainsäädännön ja avoimuuden kautta kannustetaan ihmisiä rakentamaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Piraattipuolue vaatii päätöksenteon avoimuutta aina valmistelusta alkaen. Salaiset sopimukset eivät voi kuulua demokraattisen valtion toimintaperiaatteisiin. Erilaisista kriiseistä toiseen liikkuvan ”poikkeushallinnon” ilmapiiri on avoimelle yhteiskunnalle vakava uhka. Yhteiskunnallista keskustelua ei tule käydä kontrollinhaluisten viranomaisten tai esimerkiksi terrorismipelon ehdoilla.

Oikeusturvan takaamiseksi lakien ja asetusten tulisi olla riittävän suppeita ja selkeitä, siten että kansalainen voi kohtuullisella vaivalla perehtyä itseään tai tiettyä asiaa koskevaan lainsäädäntöön. Yhteiskunnan tulee kohdella kaikkia yhdenvertaisesti.

Piraattipuolue ajaa järkevää tietoyhteiskuntapolitiikkaa, jossa julkisille varoille saadaan riittävästi vastinetta, ja jossa edistetään informaation vapaata liikkuvuutta.

Piraattipuolue kannattaa maltillista talouspolitiikkaa, jossa nykyjärjestelmää korjataan asteittain muun muassa sosiaaliturvajärjestelmän ja verotuksen epäkohtia korjaamalla. Puolue kannattaa siirtymistä perustulojärjestelmään. Puolue ei aja minkään yksittäisen eturyhmän asiaa, vaan tavoitteena on kaikilta osin tasapainoinen ja pitkällä aikavälillä kestävä yhteiskuntapolitiikka. Sekä EU:ssa että Suomessa kannustetaan monimuotoisuuteen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen eikä pakoteta yhteen malliin.

Piraattipuolueet ovat kansainvälinen liike, joka toimii poliittisesti ja mielipidevaikuttajana kaikissa agendansa kannalta merkittävissä päätöksentekokoelimissa ja kansalaisyhteiskunnassa.

Piraattipuolue vastustaa etniseen taustaan, uskontoon, seksuaaliseen tai sukupuoli-identiteettiin ja vastaaviin tekijöihin perustuvaa syrjintää. Puoluetta edustavat henkilöt sitoutuvat noudattamaan syrjimättömyyden periaatetta, eivätkä toiminnallaan puolueessa tai sen ulkopuolella tue, kannusta tai hyväksy syrjintää.

Piraattipuolueen listoilta valitut luottamushenkilöt sitoutuvat toimimaan erityisesti periaateohjelman mukaisesti.

Piraattipuolueen yksilönvapausohjelma

1. Yksilönvapaudet lähtökohtana

Lain on taattava ihmisille mahdollisimman kattavat yksilönvapaudet, jotka mahdollistavat sellaisen toiminnan, joka ei loukkaa muiden vapauksia. Yksilönvapauksia tulee rajoittaa ainoastaan sen ollessa välttämätöntä toisten vapauksien ja oikeuksien suojaamiseksi. Teon kieltämisen perusteeksi ei riitä se, ettei joku pidä siitä. Yksilönvapauksiin kuuluu itsemääräämisoikeus silloinkin, kun se on haitaksi henkilön omalle terveydelle.

2. Sananvapaus, verkkoneutraliteetti ja yksityisyys

Sananvapaus

Sananvapauden kunnioitus Suomessa ja Euroopassa ei ole vakaalla pohjalla. Tällä hetkellä kiinnitetään enemmän huomiota siihen, kuinka sananvapautta voitaisiin rajoittaa, kuin siihen, miten se turvattaisiin.

Piraattipuolue vastustaa voimakkaasti kaikkia pyrkimyksiä rajoittaa sananvapautta.

Jokaisella tulee olla oikeus esiintyä nimettömästi, nimimerkillä, tai omalla nimellään suojatakseen omaa yksityisyyttään ja ilmaisunvapauttaan. Yksittäiset palvelut voivat rajoittaa näitä oikeuksia, mutta se ei kuulu valtion tehtäviin, eikä valtio saa edellyttää käyttäjien henkilötietojen rekisteröintiä. Myös voimakas lähdesuoja on olennainen osa sananvapauden toteutumista.

Internetistä on tullut sananvapauden soveltamisen merkittävin työkalu, joten kenenkään Internet-yhteyttä ei pidä katkaista ilman oikeuden päätöstä eikä silloinkaan kevein perustein. Valtion harjoittama Internetin sensurointi on lopetettava.

Sananvapaus tarkoittaa yksilön oikeutta vapaasti ilmaista itseään ilman pelkoa oikeudellisista seuraamuksista. Sananvapaudessa ei ole kysymys siitä, millaiselle viestinnälle on tarvetta tai millainen viestintä on hyödyllistä, vaan se kattaa kaiken viestinnän niin viestijän kuin viestin vastaanottajan näkökulmasta. Myös herkistä yhteiskunnallisista kysymyksistä tulee voida esittää kärjekkäitä mielipiteitä sekä yksityisesti että julkisesti ilman pelkoa rangaistuksi tulemisesta.

Sisällön suhteen ainoat jälkikäteissensuurin tai rangaistuksen oikeuttavat perusteet ovat kunnianloukkaus, kun sen voidaan perustellusti katsoa aiheuttavan kohtuutonta haittaa yksityishenkilölle, petos, yksityishenkilöön tai kansanryhmään kohdistuva konkreettinen uhkaus, vaaralliseen rikokseen kehottaminen, yksityisyyttä loukkaava tiedon levittäminen tai sellainen salassa pidettävien tietojen paljastaminen, joka aiheuttaa uhan yksityishenkilöiden terveydelle ja turvallisuudelle. Ennakkosensuuria ei pidä lainkaan sallia.

Valtion ei tule puuttua sananvapauteen esimerkiksi siveellisyyden, uskonnollisten käsitysten, ulkopoliittisten tai etnisten suhteiden, tieteellisen tai muun akateemisen konsensuksen, esteettisyyden tai kansallisen identiteetin perusteella.

Elokuvien ja videopelien ikärajojen asettamisen on oltava täysin vapaaehtoista. Pakollinen ikärajajärjestelmä haittaa ennen kaikkea pienten sisällöntuottajien työtä lisäämällä byrokratiataakkaa ja kuluja. Sen sijaan sisällöntuottajia tulisi kannustaa itsesääntelevän toiminnan lisäämiseen.

Verkkoneutraliteetti

Julkinen internet-yhteyttä tarjoava taho ei saa rajoittaa täysivaltaisen aikuisen verkkosisältöihin pääsyä, eikä yksityinen internet-yhteyttä tarjoava taho saa rajoittaa sitä kotirauhan piirissä. palvelun tarjoajaa ei pidä asettaa vastuuseen palvelun käyttäjän tekemisistä. Linkittämistä pitää kohdella neutraalina aineistoon viittaamisena. Linkittäjää ei pidä asettaa vastuuseen linkin sisältämästä aineistosta eikä syyttää sen levittämisestä.

Yksityisyys

Sähköisen viestinnän käyttö yksityiselämän, liiketalouden ja valtionhallinnon aloilla on lisääntynyt huomasti, ja Suomen yhteiskuntajärjestys ja kansallinen turvallisuus ovat entistä riippuvaisempia juuri sähköisen viestinnän suojasta.

Viestintäsalaisuuden tason eli viestinnän luottamuksellisuuden, yksityisyyden ja nimettömyyden takeiden tulee olla samoja sähköisessä ja muussa viestinnässä.

Oikeus yksityisyyteen on perustuslaissa turvattu kansanvallan tärkeä kulmakivi, johon nojaavat kaikki tärkeinä pitämämme vapaudet. Yksityisyyden loukkaukset merkitsevät tunkeutumista ihmisyyden ydinalueille: ajatuksiin, mielipiteisiin, vakaumuksiin, ihmissuhteisiin ja elintapoihin. Piraattipuolue vastustaa yleisiä biotunnisterekistereitä, kuten passinhaltijoiden sormenjälkirekisteriä. Kansalaisten säännönmukainen, laajamittainen valvonta johtaa vääjäämättä väärinkäytöksiin, eikä sille ole perusteita vapaassa yhteiskunnassa. Käytössä olevia yleisiä biotunnisterekistereitä ei saa hyödyntää rikostutkinnassa.

Tekniikan kehitys on muuttanut tapaamme kommunikoida, mutta se ei ole vähentänyt yksityisyyden merkitystä. Pienimpienkin yksityisyydensuojaan tehtyjen rajoitusten on oltava erittäin hyvin perusteltuja.

Osa vakuutusyhtiöiden myöntämistä vakuutuksista on luonteeltaan yhteiskunnallisesti merkittäviä joko siksi, että ne ovat pakollisia tai koskevat luonnostaan huomattavan laajoja väestönosia, esimerkkinä sairausvakuutukset. Piraattipuolue edellyttää, että tämäntyyppisiä vakuutuksia myönnetään tasa-arvoisesti ottamatta vakuutuksenottajan sukupuolta huomioon tai loukkaamatta vakuutuksenottajan muitakaan yksityisoikeuksia. Liikennevakuutuksia myöntäessään vakuutusyhtiöillä ei tule olla oikeutta vakuutettavan henkilön tai liikennevälineen seurantatietoihin tai oikeutta vaatia tällaisia tietoja vakuutuksen myöntämisen ehtona tai alennusperusteena. Vakuutuksia, jotka koskevat yksittäisiä arvoesineitä ja ovat luonteeltaan harvinaisempia tai vapaaehtoisia, myöntäessä, saa kuitenkin hinnoitella vakuutettavan esineen vahingoittumisriskin parhaan saatavissa olevan tiedon mukaan.

Jokaisella on oikeus saada tietää mihin häntä koskevia tietoja käytetään. Viestintäsalaisuuden ja tietosuojan piiriin kuuluvien tietojen väärinkäyttö on erityisesti otettava esille kansainvälisissä kauppaneuvotteluissa.

EU:n tulee puolustaa viestintäsalaisuuden korkeaa tasoa.

3. Vapauksien lisääminen

Periaatteet

Valtion keskeisimpiä tehtäviä on turvata kansalaistensa vapaus: sen täytyy sekä suojella yksilöitä vapauden loukkauksilta että ylläpitää sellaisia olosuhteita, joissa tärkeiden vapaiden valintojen tekeminen on sekä mahdollista että mielekästä.

Ihmisellä on oikeus vapauteen ja itsensä toteuttamiseen, kunhan henkilön toiminta ei uhkaa muiden vastaavia tunnustettuja oikeuksia. Vain sellaista toimintaa tulee rajoittaa, joka itsessään rajoittaa muiden oikeuksia tai joka vaarantaa oikeusvaltion toimintaa. Valtion ei tule tehdä elintapoja koskevia päätöksiä yksilöiden puolesta.

Huumeet ja päihteet

Huumausaineiden käyttö ja välitys koskettaa Suomessa päivittäin tuhansia ihmisiä suoraan ja välillisesti.

Sosiaali- ja terveyskulut, sekä huumausaineiden kaupan ja niihin liittyvän rikollisuuden torjunta maksavat yhteiskunnallemme huomattavasti puhumattakaan syrjäytymisen ja työttömyyden kustannuksista.

Huumausaineiden käytön kohtelevinen pelkästään rikosoikeudellisena ongelmana edistää syrjäytymistä, vie poliisin resursseja muista tehtävistä, sekä lisää järjestäytyneen rikollisuuden valtaa ja varallisuutta.

Vastuullinen päihdepolitiikka kumpuaa yksilönvapauksista, pyrkien samalla vähentämään yhteisiä haittoja.

Piraattipuolue vastustaa kieltolakeja ja kannattaa sen sijaan vaihtoehtoista päihdepolitiikkaa, johon kuuluu vähintään henkilökohtaisen huumeidenkäytön dekriminalisointi.

Käyttäjiä ei tule kohdella rikollisina jos he eivät aiheuta häiriötä muille ihmisille tai ympäristölleen. Myös huumausaineiden käyttäjien ihmisarvoa ja yksityisyyttä tulee kunnioittaa. Yksityinen käyttö tai yksityiseen käyttöön verrattava hallussapitorikos ei saa johtaa kotietsintään. Päihteiden käytön tarkasteleminen lääketieteellis-sosiaalisesta näkökulmasta tuo arvokasta lisätietoa ongelmakäyttöön johtavista taipumuksista, ja näin edistää kykyä ehkäistä haittoja. Päihdehoitoa ja kuntoutusta tulee kehittää ja sen tulee olla vapaaehtoista, ihmisarvoa kunnioittavaa sekä kaikkien saatavilla.

Alaikäisiltä voi kieltää päihteiden ja huumeiden käytön sekä hallussapidon, muuta heitäkään ei tule rangaista rikosoikeudellisesti.

Laaja alkoholin ongelmakäyttö aiheuttaa suurta taakkaa sosiaali- ja terveydenhuollolle. Alkoholiongelmaa on pyritty ohjaamaan erilaisin kohdennetuin rajoituksin sekä verotuksella. Päihteiden erityinen verotus on perusteltua sikäli kuin tarkoitus on kattaa päihteiden käytöstä yhteiskunnalle suoraan koituvia kuluja.

Korkea alkoholivero ei ainakaan merkittävästi helpota ongelmaa. Se kannustaa veronkiertoon sekä aiheuttaa sosiaalisia ongelmia, kun ongelmakäyttäjien tapauksessa yhä suurempi osa talouden tuloista ohjautuu päihteisiin.

Vastuullista päihdekulttuuria edistetään parhaiten vapaamman lainsäädännön kautta. Tiukat rajoitukset saavat kansalaiset ajattelemaan alkoholia ensisijaisesti humalahakuisesti. Siksi erityisesti mietojen alkoholijuomien verotusta tulee keventää sekä myyntirajoituksia purkaa.

Tupakkatuotteiden oleelliset ongelmat ovat passiivisen käytön terveyshaitat sekä voimakas riippuvuus.

Passiivisen tupakoinnin haittoja on suitsittu saattamalla ravintolat savuttomiksi ja esimerkiksi puuttamalla parveketupakointiin. Molemmilla toimilla on vähennetty sivullisten altistumista tupakansavulle, mutta toimenpiteet sisältävät ongelmia.

Passiivista tupakointia voidaan vähentää voimakkaasti poistamalla sähkötupakkaan ja nuuskaan liittyvät kiellot. Sähkötupakkaa ja siihen tarvittavia nikotiinituotteita sekä nuuskaa tulee saada myydä ja mainostaa,

kuten mitä tahansa muuta tuotetta. Sähkötupakan tai nuuskan käyttöä ei saa kieltää julkisissa ja julkisluonteisissa tiloissa.

Euroopan Unioni on direktiivillä kieltänyt nuuskan myynnin vuonna 1992. Ruotsilla on erityisvapaus EU:n jäsenvaltiona nuuskan myyntiin. Suomen tulee hakea kansallisella tasolla Ruotsin kaltaista erityisvapautta nuuskan myynnin ja maahantuonnin vapauttamiseksi. EU-tasolla Suomen tulee ajaa nuuskan markkinoille saattamisen kieltävän direktiivin kumoamista.

Alkoholin myyntimonopoli tulee purkaa. Jo sitä ennen viinien ja vahvojen oluiden myynti elintarvikekaupoissa tulee sallia. Myyntiaikarajoituksista tulee luopua, kaupat päättäkööt itse minä aikoina haluavat alkoholia myydä.

Rahapelit

Internet mahdollistaa rahapelaamisen valtion rajojen ylitse. Rahapelimonopolia ei tule suojella kieltämällä nettipelejä ja pyrkimällä esimerkiksi suodattamaan niitä. Rahapelimonopoli tulee pikemminkin purkaa ja sallia vapaa kilpailu alalla.

Arpajaislain mukaan ulkomaiset rahapeliyhteisöt eivät voi harjoittaa Suomessa suoraa markkinointia, epäsuoraa mainontaa tai myynninedistämistä. Rahapeliyritysten mainonnan ja markkinoinnin esteet tulee purkaa sponsoritoiminnan mahdollistamiseksi. Suomalaisen huippu-urheilun etu on lakkauttaa rahapeliyhtiöiden lailliset monopolit ja sallia rahapeliyhtiöiden sponsoritoiminta.

Rahapelimonopoleja on perusteltu mm. kuluttajien suojelulla, sosiaalisten haittojen ehkäisyllä, hyväntekeväisyystoiminnan rahoittamisella sekä rikollisuuden ehkäisyllä.

Asevelvollisuus

Nykyinen asevelvollisuusjärjestelmä ei kohtele kansalaisia tasa-arvoisesti eikä miesten pakottaminen palvelukseen vankilan uhallä sovi yksilönvapautta kunnioittavaan valtioon. Siksi asepalvelus tulee muuttaa vapaaehtoiseksi molemmille sukupuolille.

Jotta asepalvelusta suorittamaan saadaan riittävästi vapaaehtoisia, tulee siitä saada riittävä korvaus. Lisäksi asepalvelus tule räätälöidä siten että se tukee osaltaan sen suorittaneiden siirtymistä tai paluuta töihin tai opiskelupaikkaan. Piraattipuolue ei hyväksy asepalvelusta suorittavien ajamista taloudellisiin ongelmiin tai vaikeuksiin perheensä elättämisessä.

Piraattipuolue kannattaa siirtymistä sukupuolineutraaleihin kutsuntoihin ja varusmiespalveluksen järjestämistä siten, että mahdollisimman moni ikäluokan varusmieskoulutukseen motivoituneista yksilöistä suorittaisi vähintään peruskoulutuskauden. Aseistakieltäytymisestä langetettavista valvonta- ja vapausrangaistuksista tulee luopua.

Tuomioistuimistosta tulee poistaa sotilasjäsenet ja kaikki Puolustusvoimia koskevat oikeudenkäynnit tulee järjestää siviilioikeudenkäynteinä rauhan aikana.

Rahankeräys

Yksilön perusoikeuksiin tulee kuulua oikeus kerätä rahaa erilaisiin tarkoituksiin, oli sitten kyse joukkorahoituksesta, yleishyödyllisen toiminnan tukemisesta, niin kutsutuista aikapankeista taikka kerjäämisestä.

Rahankeräyslakia tulee uudistaa radikaalisti. Lähtökohtaisesti kerääminen olisi aina sallittua ja siihen puututtaisiin ainoastaan jälkikäteen, mikäli on syytä epäillä rikollista toimintaa. Lain tulee kuitenkin velvoittaa ilmoittamaan muun muassa keräyksen laajuudesta, tavoitteista sekä keräystavasta silloin kun keräyksen tuoton odotetaan ylittävän tietyn rajan. Tällöin vaaditaan myös tarkka kirjanpito.

Hyvä kuolema

Yksilöllä tulee olla oikeus avustettuun kuolemaan sellaisissa tilanteissa, joissa terveydentila estää mielekkään elämän elämisen ja parantuminen on käytännössä lääketieteellinen mahdottomuus. Päätöksen on oltava selkeästi yksilön oma, ja sitä tulee tukea lääkärinlausunto terveydentilasta. Aloite ei saa tulla terveydenhuollosta. Avustettu kuolema tulee sallia myös aivotoimintaa vakavasti heikentävien sairauksien ja vammojen kohdalla, mikäli henkilö on tehnyt asiaa koskevan hoitotestamentin ollessaan vielä terve.

Erityisesti kohtuuttomat kivut ja vaivat oikeuttaisivat avustetun kuoleman saamisen. Avustetun kuoleman mahdollisuus ei missään nimessä vähennä tarvetta parantaa saattohoitoa ja kehittää parempaa kivunlievitystä.

Seksuaalipalvelut

Kehollinen itsemääräämisoikeus kattaa seksuaalisuuden harjoittamisen vapaasti silloinkin kun on kyse maksullisten palveluiden myymisestä tai ostamisesta. Seksuaalipalveluiden myynti kuuluu yksilönvapauksien piiriin ja kieltolaki haittaa alan turvallisuutta sekä edistää harmaata taloutta.

Liikkeiden aukioloajat

Valtion ei tule säädellä ~~liiketoimintapaikat~~ ravintoloiden tai muiden palveluiden aukioloaikoja. Yrittäjien tulee itse saada määrittää ne kannattavuuden ja työvoiman saatavuuden perusteella. Yrittäjillä tulee olla oikeus vastata kuluttajien tarpeisiin kellonajasta riippumatta. Järjestelystä hyötyvät kaikki: yrittäjät uusien ansaintamahdollisuuksien myötä, kuluttajat palveluiden saatavuuden paranemisen vuoksi ja työntekijät lisääntyvien työtuntien myötä. Yksittäisen ravintolan aukioloaikaa voidaan rajoittaa silloin, jos siitä koituu meluhaittaa naapuruston asukkaille, mutta siitä päättäkään kunta tapauskohtaisesti, ei valtio kaikkien puolesta.

Liiketoiminnan harjoittamisen vapauttaminen

Elinkeinolupien (esim. taksit ja apteekit) tarveharkinnasta ja lukumäärärajoituksista on luovuttava ja alat avattava vapaalle kilpailulle. Elinkeinolupa tulee myöntää jokaiselle jolla on riittävä pätevyys alan yrityksen pyörittämiseen. Samalla taksien hintasäännöstelystä tulee luopua, mutta takseilta voidaan vaatia hintojen pitämistä selkeästi näkyvillä. Liikenneyhtiöille ei myöskään tule myöntää alueellisia monopoleja. Uudenlaisten taksi- ja kimpapakyytiliiketoimintamallien toiminta tulee sallia ja lainsäädännölliset esteet poistaa.

Yhdistymisvapaus

Yhdistysten sääntömuutoksiin liittyvää käytäntöä on muutettava. On yhdistymisvapautta loukkaavaa, että säännöt pitää hyväksyttää virkamiehillä, jotka voivat hylätä ne käytännössä mielivaltaisin perustein. Sääntöjen pitää tulla voimaan heti kun yhdistys on ne hyväksynyt. Sääntömuutos tulee jatkossa vain ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka puuttuu vain ilmeisiin lainvastaisuuksiin.

Vaihtoehtovaluutat

Valtion ei pidä estää erilaisten verkkorahojen ja vaihtoehtovaluutoiden käyttöönottoa.

Yksityisyyden suoja liikenteessä

Yksityisyyden suojan tulee ulottua myös kansalaisen liikkumiseen. Kansalaisten automaattinen seuraaminen valtion taholta on tapahduttava vain tuomioistuimen päätöksellä.

Kansalaisten automaattista ja laajamittaista liikkumisen seuraamista rauhan aikana, esimerkiksi GPS-seurannalla, poliisien rekisterikilpitunnistelaitteistolla, keskinopeuskameroilla, kasvojentunnistustekniikoilla ja muilla elektronisilla laitteilla ja tavoilla ei tule hyväksyä.

Lailla ja muilla toimilla on turvattava kansalaisille mielekäs mahdollisuus oleskella ja liikkua vapaa-aikanaan myös ilman yritysten seurantaa.

4. Yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus lain edessä

Yhteiskunnan tulee kohdella kaikkia kansalaisia ja kaikkia asukkaita yhdenvertaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että lainsäädäntö ei erottele täysivaltaisia ihmisiä. Lainsäädännön tehtäviin ei kuulu eriarvoistaa kansalaisia, vaan kaikkien tulee olla yhdenvertaisia lain edessä. Tällä hetkellä

näin ei ole, vaan ihmisiä eriarvoistetaan perustuen ryhmiin, joihin hänet katsotaan kuuluvaksi. Näitä ryhmiä ovat esimerkiksi sukupuoli, seksuaalinen suuntautuminen ja vakaumus.

Kansalaisten yhdenvertaisuus voidaan toteuttaa mielekkäästi poistamalla ihmisten lainsäädännöllinen jaottelu. Valtion keskeisiä tehtäviä on varmistaa, että jokainen yksilö voi osallistua päätöksentekoon tasavertaisesta asemasta. Tämä tarkoittaa käytännössä tehokasta ja tasapuolista peruskoulutusta, julkista tiedotusta, ja kohtuullista perusturvaa.

Vähemmistö- ja sukupuolikiintiöt eivät ole perusteltu keino viedä yhteiskuntaa tasa-arvoisemmaksi, vaan usein ne pikemminkin ylläpitävät syrjiviä asenteita ja estävät tasa-arvon toteutumisen.

Seksuaalisuus ja avioliitto

Seksuaalinen identiteetti on ollut kautta historian oleellinen syrjintää ja ennakkoluuloja nostattava tekijä.

Kulttuurilliset ennakkoluulot ja lainsäädännöllinen eriarvoisuus kulkevat käsi kädessä.

Sukupuolisidonnainen avioliittolaki ja siihen liittyvät oikeudet saattavat seksuaalivähemmistöjä eriarvoiseen asemaan muuhun väestöön nähden. Kaikkia rekisteröityjä parisuhteita, mukaanlukien avioliitto, tulee käsitellä yhdenvertaisina ”rekisteröityinä suhteina” laissa. Jos näin ei ole, avioliittolain tulee olla sukupuolineutraali.

Historiallisesti ja uskonnollisesti värittyneen avioliittokäsitteen voi jättää lainsäädännön ulkopuolelle yhdistyksille ja kirkollisille instituutioille. Myös useamman kuin kahden henkilön rekisteröidyt suhteet tulee sallia.

Avoliitto-käsite tulee poistaa lainsäädännöstä.

Steriloinnin ikäraja tulee laskea 18 vuoteen.

Sukupuoli

Ei ole kohtuullisia perusteita ylläpitää ja vahvistaa tiukkoja yhteiskunnallisia sukupuolikategorioita.

Valtion ei tarvitse tietää yksilön sukupuolta tai seksuaalisuutta eikä näitä tule merkitä mihinkään rekisteriin ellei kansalainen itse pyydä.

Henkilötunnusjärjestelmä on muutettava sellaiseksi, ettei siitä voi päätellä sukupuolta. Sukupuolen korjaamisen ei pitäisi kuulua valtiolle mitenkään eikä sitä saa hankaloittaa esimerkiksi avioero- tai sterilisaatiovaatimuksilla. Myös vanhemmuudesta tulee poistaa sukupuolisidonnaisuus.

Katsomus

Suomessa uskonnolliset ennakkoluulot ovat yhä merkittävä ongelma, joka vaikuttaa eri väestöryhmien arkeen. Valtion on kunnioitettava uskonnonvapautta. Valtio ei saa estää tai suosia mitään uskontoja. Piraattipuolue kannattaa kirkon ja valtion erottamista.

Vanhemmilla on luonnollisesti merkittävä rooli lapsen maailmankatsomuksen muodostumisessa. Tätä roolia ei tule aiheetta korostaa siten, että lasta kohdellaan vanhempiensa uskonnon mukaan eri tavalla kuin muita. Esimerkiksi koulussa oppisisältöjen tulee tästä syystä olla yhtenevät uskonnollisesta taustasta riippumatta.

Kirkkoja ja uskonnollisia yhdyskuntia on kohdeltava liittymisen ja eroamisen osalta samalla tavalla kuin tavallisia yhdistyksiä. Pienten lasten liittämisestä virallisiksi jäseniksi kirkkoihin ja uskonnollisiin yhdyskuntiin on luovuttava. Tämä ei estä symbolisten kaste- ja vastaavien rituaalien suorittamista. Uskonnonvapaus ei merkitse, että uskonnon ja omantunnon vapauteen vedoten voitaisiin loukata ihmisoikeuksia tai ihmisarvoa. Tämän vuoksi **esimerkiksi-poikalasten** rituaalinen ympärileikkaus on kriminalisoitava.

Etnisyys

Yhteiskunnallinen ennakkoluulo toimii tavallisesti itseään ruokkivana kiertokulkuna. Kierteeseen ei kuitenkaan tule puuttua sananvapautta loukkaamalla vaan luomalla sellaisia rakenteita ja ohjelmia jotka auttavat

väestöryhmiä ymmärtämään toisiaan ja pääsemään eroon haitallisista ennakkoluuloista.

Tärkeimpiä keinoja auttaa maahanmuuttajia pääsemään yhdenvertaiseen asemaan muun muassa työmarkkinoilla on tehokas suomen kielen opetus.

Työperäistä maahanmuuttoa tulee helpottaa luopumalla EU/ETA-maiden ulkopuolelta tulevan työvoiman tarveharkinnasta.

5. Oikeusturva

Yksilön oikeusturvan on toteuduttava mahdollisimman hyvin hänen taloudellisesta tilanteestaan riippumatta. Kaikkien on saatava oikeudenmukainen oikeudenkäynti, rikosasiassa tuomitulla on oltava valitusoikeus, hyvän hallinnon takeet on turvattava ja viranomaisten on aina noudatettava lakia. **Selkeät prosessit ja asioiden nopea käsittely vähentävät epätietoisessa tilanteessa elävien määrää.**

Jokaisella, jota vastaan viranomaiset ovat toimineet lainvastaisesti, on oltava oikeus kohtuulliseen korvaukseen ilman raskasta oikeudenkäyntiä. Lisäksi viranomaisten sisäisiä laillisuusvalvonnan käytäntöjä esimerkiksi salaisten pakkokeinojen suhteen on parannettava lisäämällä edellytyksiä riippumattomaan valvontaan. Tällä hetkellä organisaatiot valvovat usein itse itseään.

Monissa erikoisosaamista vaatineissa oikeudenkäynneissä puutteellinen teknisten asioiden ymmärrys on johtanut epäoikeudenmukaisiin ja epäjohdonmukaisiin tuomioihin. Oikeuslaitoksen kykyä reagoida erikoisosaamista tai teknistä ymmärrystä vaativiin oikeustapauksiin on kehitettävä.

Suomeen on perustettava eduskunnasta itsenäinen perustuslakituomioistuin, joka tulkitsee ja valvoo muiden lakien perustuslaillisuutta. Se ei kuitenkaan korvaa eduskunnan perustuslakivaliokuntaa, joka edelleen valvoo lakien perustuslaillisuutta lain säätämisvaiheessa. Perustuslainmukaisuutta tulee tutkia kaikissa tuomioistuin käsittelyissä.

Piraattipuolueen

tietoyhteiskuntaohjelma

1. Tekijänoikeudet ja patentit

Tekijänoikeudet

Aineettomiin hyödykkeisiin kohdistetaan kohtuuttomia keinotekoisia rajoituksia oletettujen taloudellisten etujen suojelemiseksi kuluttajansuojan, kansalaisoikeuksien ja yhteiskunnan voimavarojen kustannuksella. Tekijänoikeuslain tulisi kannustaa uuden kulttuurin luomiseen, eikä hankaloittaa sen syntyä.

Kulttuuri syntyy vuorovaikutuksesta ihmisten välillä. On järjetöntä väittää kulttuurin jakamisen olevan sille haitallista. Kulttuurin arvo kasvaa jaettaessa, jolloin kasvavat myös tekijän mahdollisuudet ansaita kulttuuria tuottamalla. Epäkaupallista tiedostonjakamista ei pidä rajoittaa, eikä siitä pidä rangaista, vaan siihen on ennemminkin syytä kannustaa.

Tekijänoikeusloukkauksista määrättävien korvausten on oltava kohtuullisia kaikkien asianosaisten ja asiakokonaisuuden kannalta. Piraattipuolue ei kannata laajakaistaveroa ja haluaa lakkauttaa nykymallin mukaiset perusteettomat hyvitysmaksut. Tekniset suojakeinot ja sopimusehdot eivät saa haitata kuluttajansuojan toteutumista.

Yksikään elokuvastudio tai levy-yhtiö ei perusta sijoituspäätöksiään toiveelle voitosta yli sadan vuoden kuluttua tulevaisuudessa. Koska aineettomien hyödykkeiden tuotto tulee suurelta osin jo pian julkaisun jälkeen, kaupallisen kopioinnin ja käytön tekijänoikeussuojaa on lyhennettävä enintään kymmeneen vuoteen teoksen julkaisusta.

Kaiken teosten epäkaupallisen kopioinnin, levittämisen ja muun käytön on oltava vapaata teoksen julkaisuhetkestä lähtien. Piraattipuolue uskoo tiedon ja

kulttuurin mahdollisimman laajan leviämisen edistävän ihmiskunnan henkistä ja materiaalista hyvinvointia.

Tekijänoikeudelliset lisensointikäytännöt on yhtenäistettävä siten, että verkkopalveluita tarjoavat yritykset saavat käyttöoikeuden palvelussa käytettäviin teoksiin ja tallenteisiin yhdellä sopimuksella koko ETA-alueella tai peräti maailmanlaajuisesti, eikä palveluissa tarvita nykyisenkaltaisia maarajoituksia.

Nykyinen järjestelmä on alalle pyrkiville yrityksille kohtuuttoman raskas jo sopimusneuvotteluiden vuoksi ja siksi, että eri maiden eri tekijänoikeusjärjestöt vaativat toisistaan poikkeavia käyttäjämäärien ja käyttökertojen raportointeja.

Rikosoikeudelliset rangaistukset ja kohtuuttomat vahingonkorvaukset teosten luvattomasta epäkaupallisesta käytöstä on poistettava. Lisäksi on kumottava säännökset, jotka tällä hetkellä mahdollistavat verkkopalvelujen sensuroimisen epäillyn tekijänoikeuksien loukkaamisen perusteella. Nämä muutokset voidaan tehdä EU-säännösten ja kansainvälisten sopimusten puitteissa.

Joukkolisensointiin kaikissa teoslajeissa on siirryttävä nykyistä laajemmin. Tämä tarkoittaa, että kaikille annetaan lähtökohtainen oikeus hyödyntää kaupallisesti mitä tahansa teoksia edellyttäen, että hyödyntäjä maksaa käytöstä yleisen korvausjärjestelmän mukaisen korvauksen. Samalla on helpotettava ns. orpoteosten käyttöä. Tekijälle jäisi edelleen kielto-oikeus erikseen kieltää teoksensa käyttö korvausjärjestelmän piirissä.

Joukkolisensoinnista on jo suunnitteilla lainsäädäntöä, jossa mediayrityksille annettaisiin mahdollisuus ilman monimutkaisia lupajärjestelyjä uudelleenjulkaista arkistotyyppisissä palveluissa noin 15 vuotta vanhempia teoksia. Piraattipuolue tukee tämäntyyppistä lainsäädäntöä. Tekijänoikeusjärjestöjen on sallittava jäsenilleen teosten lisensoiminen avoimella lisenssillä.

Muut muutokset, kuten suoja-ajan olennainen lyhentäminen, edellyttävät maailmanlaajuista tekijänoikeussopimusten muuttamista. Piraattipuolue ajaa yhdessä muiden maiden Piraattipuolueiden kanssa kansainvälisen tekijänoikeuslainsäädännön muuttamista.

Patentit

Nykyiselle patenttijärjestelmälle ei ole perusteita nyky-yhteiskunnassa, joten se tulee lakkauttaa. Patentit eivät enää suojaa yksittäisen keksijän luomusta tai toimeentuloa, vaan niitä käytetään ennemminkin pienyrittäjien toiminnan tukahduttamiseen ja kehityksen estämiseen. Turhan patentin myöntäminen vaikeuttaa muiden kehitystyötä ja heikentää kilpailua. Patentit estävät optimaalisten teknisten ratkaisujen tekemistä uusissa tuotteissa.

Lääkepatentit tappavat kehitysmaissa päivittäin lisensioinnin kalleuden vuoksi. Ihmisten terveyttä ja elintasoja parantavat keksinnöt lääkkeiden kehittämisessä uhkaavat patenttien vuoksi jäädä hyödyntämättä. Piraattipuolueilla on järkevä ja rakentava vaihtoehto lääkepatenteille, joka, paitsi ratkaisisi lääkepatenttien ongelmat, myös antaisi enemmän rahaa lääketutkimukseen leikaten julkisen sektorin lääkekustannukset puoleen. Haluamme keskustella tästä Euroopan tasolla.

Myöskään geenipatentteja ei tulevaisuudessakaan tule tunnustaa.

Piraattipuolueen ajaman uudistetun tekijänoikeusjärjestelmän ohjelmistokehittäjille tarjoama suoja on riittävä.

2. Avoin hallinto ja demokratian kehittäminen

Hallinnon avoimuus

Hyvän hallinnon perustana ovat avoimuus, tasapuolisuus ja riippumattomuus. Valtiot keräävät kansalaisista yhä enemmän tietoa, mutta toimivat samaan aikaan itse usein suljettujen ovien takana. Suljetut ovet on avattava ja kansalaisten sekä kansalaisjärjestöjen mielipiteitä on kuultava entistä paremmin jo lain valmisteluvaiheessa. Tietotekniikka tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet laskea kynnystä osallistua päätöksentekoon.

Valtioiden ja Euroopan Unionin on toimittava nykyistä avoimemmin ja demokraattisemmin. Puolue- ja vaalirahoituksen avoimuus on taattava.

Piraattipuolue toimii edelläkävijänä rahoituksensa, hallintonsa ja toimintansa avoimuudessa.

Kansalaisen oikeusturvan kannalta hallinnon avoimuus ja julkisen tiedon saatavuus on erittäin tärkeää. Julkisen sektorin on osakeyhtiön omistajana pyrittävä toteuttamaan yrityksessä julkisen sektorin käytäntöjä, erityisesti painottaen toiminnan avoimuutta. Asia korostuu myös tilanteissa, joissa yksityinen yritys saa käyttöönsä julkista tukea. **Julkisuuslain periaatteita on noudatettava myös niiden liikelaitosten ja yhtiöiden toiminnassa, joista julkinen sektori omistaa enemmistön.**

Kansalaisten oikeusturvasta täytyy pitää kiinni myös silloin kun he paljastavat tietojen luvaton keruuta tai käyttöä.

Suojelupoliisin tulee jälkikäteen ilmoittaa vakoilusta vakoilun kohteelle.

Byrokratian vähentäminen

~~Tarpeetonta byrokratiaa on vähennettävä ja jäljelle jäävää byrokratiaa selkeytettävä:~~

Liiallinen byrokratia vaikeuttaa järjestelmän ymmärtämistä sekä aiheuttaa yhteiskunnalle ja yksilölle taloudellisia tappioita. Järjestelmän toiminta ja avun saaminen on tärkeämpää kuin byrokraattinen valvonta ja väärinkäytösten ehkäisy. Julkishallinnon tulee lisätä selkokielen käyttöä viestinnässään.

Kesäaikaan ja siitä pois siirtyminen aiheuttaa lukuisten teknisten ongelmien ja siirroista johtuvien sekaannusten lisäksi vaikeuksia myös unirytmien sovittamisessa. Koko järjestely on kyseenalainen ja sen sijaan tulisi pyrkiä esimerkiksi työaikojen joustavuuden kasvattamiseen. Piraattipuolue haluaa poistaa kesäaikajärjestelmän käytöstä EU-tasolla, jossa nykyinen Suomen käyttämä järjestelmä on määritetty.

Tasapuolinen demokratia

Puoluetukea maksetaan nykyään **käytännössä** tietty määrä kutakin kansanedustajapaikkaa kohti. Piraattipuolue haluaa muuttaa puoluetuen sellaiseksi, että nykyinen puoluetuki jaettaisiin **kaikkien eduskuntavaaleissa**

yli 5000 ääntä saaneiden puolueiden kesken suhteessa äänimäärään. saatujen äänien perusteella. Puoluetukea on maksettava myös eduskunnan ulkopuolisille puolueille, toisin kuin nykyään. Tällöin yksikään ääni ei menisi hukkaan vaan parantaisi vähintään puolueen taloudellista asemaa.

Kaikille vaaleissa ehdokkaita asettaville ryhmille on annettava rahallista tukea vaalijulisteiden hankkimiseen sekä yleiseen vaalikampanjointiin.

Lisäksi kaikille vaaleissa ehdokkaita asettaville ryhmille on annettava enemmän tilaisuuksia olla tasavertaisesti esillä Yleisradion ohjelmissa.

Uusien Puolueiden menestymismahdollisuuksia ei saa rajoittaa jättämällä ne vaaliaikaan huomiotta eikä keinotekoisien vaalikynnysten luomisella ja ylläpitämisellä.

Piraattipuolue kannattaa äänioikeusikärajan alentamista 16 vuoteen kaikissa vaaleissa. **[tästä poistettu kappaleen loppu]**

Europarlamentti-, eduskunta- ja kuntavaaleissa tulee siirtyä käyttämään siirtoäänivaalitapaa. Siinä äänestäjät voivat merkitä äänestyslippuun useampia ehdokkaita suosituimmuusjärjestyksessä.

Osallistava demokratia

Kansalaisilla tulee olla mahdollisuus saada riittävästi tietoa edustajiensa tekemistä poliittisista päätöksistä ja syistä jotka ovat johtaneet ratkaisuun. Kehittyneen viestintäteknologian mahdollistamana myös maamme demokraattista järjestelmää on kehitettävä enemmän vuorovaikutusta suosivaksi, osallistavaksi demokratiaksi. Kansalaisilla tulee olla paremmat mahdollisuudet vaatia lisää tietoa käsiteltävistä asioista ja päätöksistä, sekä vaikuttaa itse päätöksentekoon kansalaisaloitteiden ja kansanäänestysten muodoissa.

Kansalaisaloitteelta edellytetty allekirjoitusten määrä, 50 000 eli noin 1,2 % äänioikeutetuista, on suhteellisesti korkeampi kuin eräissä muissa maissa, joissa aloitekäytännöt ovat osoittautuneet toimiviksi.

Piraattipuolue pitää vaadittavaa allekirjoitusten vähimmäismäärää liian suurena. Sopivampi määrä olisi 20 000 eli noin 0,5 % äänioikeutetuista.

Konkreettista lakimuutosta esittävät kansalaisaloitteet on aina vietävä eduskunnan täysistuntoon äänestykseen.

Piraattipuolue esittää käyttöön otettavaksi kansalaiskysymystä.

Kansalaiskysymys olisi samanlainen kuin kansanedustajan tekemä kirjallinen kysymys, josta säädetään perustuslain 45 §:ssä. Kysymys koskisi tietyn ministerin toimialaa. Kysymyksen voisi tehdä 2 000 äänioikeutettua Suomen kansalaista ja asianomaisen ministerin olisi vastattava siihen kuten kansanedustajan kirjalliseen kysymykseen. Tällainen kysymysmenettely loisi uudenlaista vuorovaikutteisuutta hallituksen ja kansalaisten välille. Se olisi kansalaisille hyödyllinen tapa saada tietoa hallituksen näkemyksistä ajankohtaisten asioiden suhteen.

Kansalaisaloitetta on myös porrastettava. Vaikka aloite ei olisikaan saavuttanut täyttä kannattajamäärää, se etenisi kuitenkin jollakin tavalla. Jos kannattajia olisi vähintään kansalaiskysymykseen vaadittava määrä, mutta vähemmän kuin kansalaisaloitteeseen vaadittava määrä, aloite käsiteltäisiin kansalaiskysymyksenä.

Lisäksi on otettava käyttöön kansanäänestysaloite, joka velvoittaa viranomaisia järjestämään kansanäänestyksen aloitteessa esitetystä asiasta, mikäli vähintään 50 000 kansalaista sitä vaatii.

Kuntatasolla otetaan käyttöön kuntalaiskysymys.

Piraattipuolue katsoo ettei verkkoäänestystä voi tällä hetkellä toteuttaa riittävän turvallisesti, että sitä voisi käyttää valtakunnallisissa vaaleissa. Mikäli verkkoäänestystä kuitenkin päätetään kokeilla, tulisi kokeilu aloittaa ulkomailla asuvista suomalaisista, joiden käytännön äänestysmahdollisuuksia verkkoäänestys parantaisi eniten. Tällöin verkkoäänestys tulee toteuttaa avoimella lähdekoodilla, sekä järjestelmä tulee voida tarkastaa kaikkien vaaleihin osallistuvien puolueiden toimesta. Verkkoäänestyksen ei pidä olla ainoa mahdollinen äänestystapa.

3. Ohjelmistohankkeet

Avoimuus ohjelmistohankkeissa

Piraattipuolue haluaa kannustaa avoimien ja vapaiden ohjelmistojen käyttöönottoon paitsi julkisella sektorilla, myös yrityksissä ja kotitalouksissa. Merkittävimpinä syinä ovat avoimien ohjelmistojen taloudellisuus, joustavuus järjestelmien jatkokehityksessä ja tietoturvan parempi auditointi.

Avoimet rajapinnat

Julkishallinnon tulee käyttää omissa palveluissaan ja viestinnässään ainoastaan avoimiin standardeihin perustuvia rajapintoja ja tiedostomuotoja. Tämä ei estä suljettujen ohjelmistojen käyttöä, mutta mahdollistaa yhteistoiminnan muiden ohjelmistojen kanssa. Lisäksi se mahdollistaa pitkäaikaisen tuen myös alkuperäisen ohjelmistotoimittajan lopettaessa tuotteen tukemisen.

Mittatilaustyönä tehtävät ohjelmistohankkeet

Avoin ohjelmistokehitys tarkoittaa hankkeiden valmistelua ja toteutusta siten, että kuka tahansa voi seurata kehitystä ja periaatteessa myös osallistua siihen heti alusta alkaen. Malli eroaa radikaalisti julkishallinnon

nykyisten ohjelmistotoimittajien suosimasta mallista, jossa edes tilaajalla ei ole pääsyä kehitysprosessiin ja toimittaja pystyy estämään kilpailijoidensa osallistumisen liike- ja ammattisalaisuuksiin vetoamalla. Tällöin järjestelmään ei voida tilata muutoksia tai jatkokehitystä muualta kuin alkuperäiseltä toimittajalta.

Piraattipuolue pitää ehdottoman tärkeänä paitsi julkisrahoitteisten ohjelmakoodien avoimuutta, myös itse kehitysprosessin täydellistä läpinäkyvyyttä. Vain näin voidaan taata vapaa kilpailu ja järjestelmien laadukas toteutus. Ohjelmakoodien avoimuus mahdollistaa myös järjestelmien uudelleenkäytön sekä muissa julkisen sektorin projekteissa että yksityisellä sektorilla. Tällöin veronmaksajat eivät joudu maksamaan samasta työstä useaan kertaan.

4. Tieto ja tutkimus

Kansalaisten maksama tieto vapaaksi

Verovaroilla luotujen teosten ja tieteellisen tutkimustiedon tulee olla kaikkien vapaasti käytettävissä.

Internet on avannut entistä laajemmat mahdollisuudet olemassaolevan tiedon käyttöön. Varsinkin verovaroilla tuotettu tieto on jo kertaalleen kansalaisten maksamaa ja siten kuuluu luonnollisesti kaikkien hyödynnettäväksi.

Viranomaisten tuottaman tiedon ja julkisrahoitteisten tutkimustulosten ympärille voisi syntyä nykyistä huomattavasti kukoistavampaa liiketoimintaa, mikäli tiedon käyttöä vapautettaisiin.

Avoin tieto ja tutkimus

Tekijänoikeuksien ja patenttien aiheuttamat rajoitukset haittaavat tieteellisen kirjallisuuden ja tutkimustulosten hyödyntämistä. Yhteiskunta ei kehity tietoa panttaamalla. Jo olemassaolevaa tietoa on voitava käyttää uusien tutkimusten apuna tutkimusten tehostamiseksi ja turhien resurssien haaskauksen estämiseksi. Tuotetun tiedon pitää olla sellaisessa muodossa, että se on tulevaisuudessakin käytettävissä. Tämä onnistuu parhaiten avoimia ohjelmistoja ja rajapintoja käyttämällä.

Tutkimuksen sekä taiteen vapaus ja riippumattomuus

Julkisten tahojen harjoittaman tieteellisen tutkimuksen on oltava vapaata ja riippumatonta. Valtio ja yksityiset rahoittajat eivät saa käyttää rahoitusta epäasiallisena painostuskeinona tutkimusohjelmien, -suuntauksien ja -kohteiden valinnassa tai tulosten julkaisemisessa. Julkinen tutkimusrahoitus pitää aina myöntää vertaisarvioidun ja avoimen kilpailutuksen perusteella. Muunlaista julkista tutkimusrahoitusta ei tule myöntää.

Yliopisto-opiskelun tulisi suurelta osin olla tieteen tekemisen harjoittelua, siis todellista uusien ongelmien ratkaisua valmiiden ratkaisumenetelmien opiskelun sijaan.

Yliopiston hallinnon tulee olla alisteinen tiedeyhteisölle eikä päinvastoin. Viroilla ym. perusrahoituksella taataan tieteen vapaus ja riippumattomuus; päätkeprojeetit ja rahoituksen ympärille keskittyvä puuhastelu tuottavat rahoittajia mielistelevää näennäistutkimusta. Yliopiston tulee tarjota ajatonta sivistystä eikä muoti-ilmiöitä, jotka vanhenevat ennen kuin opiskelijat pääsevät edes töihin. Tiedon on oltava avointa ja maksutonta.

Valtion taiderahoituksessa ei pidä asettaa taiteelle ideologisia tai esteettisiä rajoitteita tai vaatimuksia. Myönnettäessä rahoitusta taiteelle on arvioitava ainoastaan toiminnan tehokkuutta, tuloksellisuutta ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

5. Opetus tietoyhteiskunnassa

Yleisperiaatteet opetuksessa

Opetussuunnitelmia ja opetusmenetelmiä tulee jatkuvasti arvioida ja ajanmukaistaa. Tämä ei tarkoita ainoastaan teknologisia muutoksia ja verkkomateriaalien hyödyntämistä, vaan myös nykyistä enemmän oman ajattelun ja tiedonhaun painottamista, jolloin asioiden ulkoaopettelu vähenee. Samalla painopiste siirtyy kokeisiin pänttäämisestä syvällisempään ymmärtämiseen.

Kaiken julkisella rahoituksella tuotetun oppimateriaalin tulee olla vapaasti käytettävissä ja jatkokehitettävissä ilman tekijänoikeudellisia rajoituksia. Opettajavetoisen opetuksen tukena ja oppikirjan tilalla voi usein olla valmis verkkomateriaali, jonka avulla oppilas voi itse opiskella ja kokeilla taitojaan.

Jos oppilaat eivät viihdy koulussa, vika on koulussa eikä oppilaissa. Opetusta häiritsevä oppilas on poistettava, koska opetuksen häiritseminen loukkaa toisten oikeutta saada opetusta. Tämä on mahdollista nykyisen lainsäädännön puitteissa, eikä kurinpitokeinoja tarvitse kiristää.

Oppisisällöt eivät saa vääristellä tieteellistä tutkimustietoa. Uskonnollisia kouluja, joissa opetetaan tieteen kanssa ristiriitaista tietoa, ei tule hyväksyä oppivelvollisuuden suorittamiseen kelpaaviksi kouluiksi.

Opiskelun oppimateriaaleineen tulee olla maksutonta kaikilla oppiasteilla, **myös korkeakouluissa**. Tästä syystä opetuksen tukena tulee suosia ensisijaisesti avointa sisältöä.

Muutokset oppisisältöihin

Kouluissa opetellaan taitoja, joiksi perinteisesti on mielletty esimerkiksi kielitaito ja taitoaineet. Myös ajattelu pitäisi nähdä taitona, jota on syytä opettaa ja kehittää. Lapset pohtivat usein filosofisluonteisia kysymyksiä, ja tätä luovaa ajattelua tulisi koulussa ruokkia. Filosofia eli ajattelutaito on otettava kouluihin oppiaineeksi alaluokilta lähtien.

Ihminen, joka osaa tunnistaa virheitä ja vääristymiä omassaan ja muiden ajattelussa, ei joudu yhtä helposti erilaisten huijareiden ja helppoja ratkaisuja vaikeisiin ongelmiin tarjoavien epärehellisten ideologioiden vietäväksi kuin muut. Ajattelutaidot auttavat erottamaan asiallisen tiedon epäasiallisesta. Nämä taidot ovat nyky-yhteiskunnassa erittäin tärkeitä.

Elämme informaatioyhteiskunnassa, jossa tarve ymmärtää viestinnän syitä ja vaikutuksia on tärkeää. Viestit ohjaavat yksilöitä tahattomasti, mutta viestinnällä myös pyritään ohjaamaan ihmisten valintoja ja mielipiteitä. Terveet kanssakäymis- ja neuvottelutaidot, sekä ihmismielen tuntemus kasvattaa yksilöissä yhteistyökykyä ja itsevarmuutta. Täten media- ja mainoslukutaitoa, psykologiaa sekä sosiaalista kanssakäymistä koskevalla opetuksella ja kasvatuksella tulee olla riittävästi painoarvoa jo peruskoulun alaluokilta lähtien.

Valinnanmahdollisuuksia on korostettava myös kielten opetuksessa. Ruotsin kielen pakollisuutta ei ole mielekästä ylläpitää. Toisen kotimaisen kielen opiskelun tulee olla kaikilla oppiasteilla vapaaehtoista.

Jatkossakin peruskoulussa opiskeltaisiin äidinkielen lisäksi vähintään kahta muuta kieltä, joista ensimmäinen alkaisi 2. luokalla ja toinen valinnaisesti joko jo 4. luokalla tai viimeistään 6. luokalla. Jos äidinkieli on muu kuin suomi tai

ruotsi, opiskelee oppilas mahdollisuuksien mukaan myös äidinkieltään. Tällainen oppilas olisi vapautettu toisen vieraan kielen opiskelusta.

Uskonto ja elämäkatsomustieto poistetaan kouluaineiden joukosta. Historiasta muodostetaan uusi aine ”historia ja kulttuurit”, jossa painotetaan historian lisäksi erilaisten nykykulttuurien tuntemusta. Uskonnon ja elämäkatsomustiedon tuntimäärä ja oppisisältö jaetaan filosofian ja historian ja kulttuurin kesken.

Oppilaille tulee tarjota mahdollisuus suorittaa myös peruskoulun oppimäärä nopeutetussa tahdissa. Koulun ulkopuolella tapahtuvan oppimisen tunnistamista ja hyödyntämistä koulun tarjoaman opetuksen tukena tulee jatkossakin kehittää määrätietoisesti.

Piraattipuolueen talous-, kunta- ja perusturvaohjelma

1. Taloudellinen vakaus ja kasvu

Piraattipuolue toimii perinteisen talouspoliittisen jaottelun ulkopuolella, eikä suoraan ota kantaa valtiontalouden kokoon tai vastaaviin kysymyksiin. Oikeudenmukaisen talouspolitiikan perusteena on koko yhteiskunnan etu ilman eri ryhmien vastakkainasettelua.

Suorista yritystuista, mukaan lukien kansalliset maataloustuet, on pääosin luovuttava. Yritystuet aiheuttavat tehottomuutta, ovat kuluttajien kannalta vahingollisia ja altistavat korruptiolle. Maataloustuet ovat täysin liioiteltuja verrattuna alan painoarvoon nykyaikaisessa taloudessa. Poistamalla suurin osa yritystuista ja kansallisista maataloustuista saavutettaisiin merkittävät säästöt.

Verotuksen yksinkertaistaminen on tarpeen, sillä järjestelmää on kokonaisuudessaan liki mahdoton ymmärtää ja sen vuoksi kansalaisen oikeusturva verotusasioissa on heikko. Nykyinen verotusjärjestelmä vaatii usein ulkopuolisen verotusasioihin erikoistuneen apua, jotta kaikki asiaankuuluvat verovähennykset saadaan hyödynnettyä. Verosuunnittelun tarvetta on siis vähennettävä.

Yritysten verotusta on yksinkertaistettava poistamalla erilaisia verovähennyksiä. Tästä yrityksille koituva verojen kohoaminen on korvattava veroprosentteja vastaavasti alentamalla. Yritysverotuksessa on siirryttävä yksinkertaisempaan malliin, jossa verotetaan vain ulos jaettua rahaa. Tämä kannustaa tehokkaampaan ja järkevämpään toimintaan. Myös

yksityishenkilöiden verotuksesta on pyrittävä poistamaan verovähennyksiä. Lisäksi henkilökohtainen konkurssi on tehtävä mahdolliseksi.

~~Tällä hetkellä kansalaisen aika on ilmaista. Siitä seuraa, että erilaisia palveluja (yksityisiä ja yhteiskunnan) suunniteltaessa optimointi tapahtuu palveluja tarjoavan organisaation näkökulmasta. Jotta esimerkiksi vahingonkorvaustapauksissa kaikkien osapuolten kärsimät vahingot tulevat tasavertaiseen tarkasteluun, kansalaisten omalle ajalle on lainsäädännössä säädettävä nimetty, kohtuullinen, elinkustannusindeksillä vuositain tarkistettava perustuntihinta. Sen suuruus voisi olla esimerkiksi 10 euroa tunnilta vuonna 2014.~~

~~Tämä perustuntihinta ei korvaisi laskelmissa esimerkiksi menetettyjä ansiotuloja, vaan sitä sovellettaisiin mikäli ansiotuloja ei olisi tai ansiotulot olisivat tuota perustuntihintaa pienemmät. Perustuntihinta toimisi tehokkaana työkaluna myös esimerkiksi palvelu-, liikenne-, yhdyskunta- ja yhteiskuntasuunnittelussa.~~

2. Perustulo

Sosiaaliturvan tulee pääosin perustua kaikkien kansalaisten vastikkeettomaan perustuloon, joka mahdollistaa kohtuullisen elintason ja kannustaa hankkimaan ylimääräisiä tuloja. Perustulo ei vaadi merkittävästi ylimääräistä julkista rahoitusta, sillä tuki korvaa suuren osan nykyisistä tuista.

Perustulo helpottaa erityisesti epäsäännöllisten tulojen saajia kuten pienyrittäjiä, opiskelijoita ja pätkätyöläisiä, sillä tulojen saanti ei leikkaisi perusturvaa tai edellyttäisi tukien uudelleen anomisia, kuten nykyisessä järjestelmässä, vaan kaikki palkkatulo kasvattaisi käteen jäävää summaa.

Sosiaaliturvan asiakkaiden tilitietojen järjestelmällistä tutkimista ei voida hyväksyä, sillä se loukkaa räikeästi yksityisyydensuojaa. Perustulon käyttöönotto vähentää tarpeetonta byrokratiaa ja yksityisasioiden ruotimista.

Piraattipuolue kannattaa perustulojärjestelmän käyttöönottoa usean vuoden kestävässä siirtymäaikana, jossa vähitellen siirretään **opintoraha, vähimmäismääräiset sairausvakuutuslain mukaiset etuudet, osia opintotuesta**, perustoimeentulotuki, työmarkkinatuki, peruspäiväraha, kansaneläke, **takuueläke, kotihoidon tuki** ja asumistuki perustulon piiriin.

Perustulon rahamäärä tulee määräytymään sen mukaan, millainen taso osoittautuu riittäväksi sitä nostavien toimeentulolle ja parhaiten edistää työmarkkinoiden toimivuutta.

Byrokratian vähentämiseksi jo ennen perustuloon siirtymistä korvataan opintotuen asumislisä ja eläkkeensaajan asumistuki yleisellä asumistuella.

Lähtökohtana tulee olla nykyinen perustoimeentuloturvan taso. Lapsilisät tulee säilyttää erillisinä. Perustulo ei vaikuttaisi ansiosidonnaisiin etuuksiin, jotka rahoitettaisiin pääosin vapaaehtoisin vakuutuksin. **een työttömyysturvaan.**

3. Parempi palvelurakennemuutos

Ei ole yhtä oikeankokoista kuntaa, eikä yhtä oikeaa kuntamallia. Suomessa on kaiken kokoisia kuntia, jotka hoitavat asiat hyvin ja kestävästi. Sosiaali-, terveys- tai muidenkaan palveluiden järjestämistä ei pidä ylhäältä päin pakottaa yhteen muottiin. Kunnille on sallittava liikkumavaraa kokeilla erilaisia käytäntöjä, jolloin parhaimmat käytännöt leviävät muihin kuntiin. Tämä merkitsisi, ettei palvelutaso olisi kaikkialla täysin yhdenmukainen, mutta toisaalta palvelutason parantaminen olisi aina mahdollista omaksumalla toisilta kunnilta hyviksi osoittautuneita käytäntöjä.

~~Meneillään olevaa palvelurakennemuutosta ei pidä toteuttaa hallituksen esittämän mallin mukaisesti, sillä esityksessä on lukuisia ongelmia. Niin kutsutussa vastuukuntamallissa vastuukunta saisi käytännössä kaiken vallan päättää myös naapurikuntiensa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Kuntien pakottaminen tällaiseen malliin loukkaisi perustuslaissa turvattua kuntien itsehallintoa.~~

Piraattipuolue esittää siirtymistä maakuntahallintoon, johon kunnat voisivat liittyä vapaaehtoiselta pohjalta.

Maakuntahallintoon kuuluisi suorilla vaaleilla **kuntavaalien kunnallisvaalien** yhteydessä valittu maakuntavaltuusto Kainuun hallintokokeilun esimerkin mukaisesti. Kunta voisi myös jättäytyä maakuntahallinnon ulkopuolelle ja huolehtia palveluistaan itsenäisesti.

On estettävä tilanteet, joissa suurin osa kunnan budjettivallasta on tosiasiassa kuntayhtymien valtuustoilla, joita ei valita suoralla vaalilla. Myös kuntayhtymiä

tulee voida muodostaa jatkossakin, mutta taloudelliselta painoarvoltaan suurille kuntayhtymille tulisi valita valtuusto suoralla kansanvaalilla **kuntakunnallisvaalien** yhteydessä.

Ei ole yhtä oikeaa tapaa tuottaa palveluja. Yksityistäminen, ulkoistaminen kilpailutuksen tai palvelusetelien kautta ja kokonaan julkisesti tuotettu palvelu ovat kaikki varteenotettavia vaihtoehtoja. Tiedon ja kokemusten jakaminen sekä monimuotoisuuden salliminen ovat nykyaikaiseen yhteiskuntaan sopiva toimintatapa.

4. Ennaltaehkäisy painopisteeksi

Kaiken terveydenhoito- ja sosiaalityön lähtökohtana on oltava ennaltaehkäisevä hoito. Siihen tulee suhtautua investointina, jonka avulla terveys- ja sosiaalihuollon kustannuksia saadaan pidemmällä aikajänteellä hillittyä. Ennaltaehkäisyn avulla ehkäistään haasteellisia terveydellisiä ja sosiaalisia tilanteita, jotka pitkittyessään tuottavat niin taloudellisia kuin inhimillisiä tappioita.

Osana ennaltaehkäisyä ovat laadukkaat neuvolapalvelut sekä peruskoulun terveydenhuolto- ja psykologipalvelut.

Alle 25-vuotiaille nuorille tulee tarjota ilmainen ehkäisy estämään niin sukupuolitauteja kuin ei-toivottuja raskauksia. Kuntien tarjoamat ilmaiset ehkäisyvälineet eivät voi perustua pelkästään nuorten naisten hormoniehkäisyyn, vaan nuorille pitää tarjota myös kondomeja. Hormonaaliset ehkäisy muodot eivät sovi kaikille, eivätkä ne ehkäise sukupuolitauteja.

Vankeinhoidossa tulee nostaa rangaistusajan kuntouttavan toiminnan puolta. Mielenterveyshoidon sekä päihde- ja sosiaalisen kuntoutuksen tulee olla tärkeänä osana rangaistusajan palveluita uusimisriskin vähentämiseksi. Huoltosuhteiden on jatkuttava saumattomasti myös vankeuden päätyttyä.

~~4. Kuntien talouden parantaminen [TÄMÄ OSIO POISTETTU]~~

5. Työllisyyden parantaminen

Valtio ei voi säädellä, miten ihmisten tulee elämänsä elää. Ihmiset pysyvät työelämässä, jos ovat terveitä ja kokevat työnsä mielekkääksi, eivät valtion eläkeikäpäätöksillä.

Sosiaaliturvajärjestelmän radikaali yksinkertaistaminen perustuloon siirtymällä tekisi kaikesta työnteosta kannattavaa. Mikä tahansa työ olisi lisätuloa, eikä johtaisi ongelmiin tukibyrokratian kanssa. Myös työsopimusjärjestelyistä on tehtävä joustavampia. Kun perustulo on saatu käyttöön, työehtosopimusten yleissitovuudesta voidaan luopua.

Työnantajalle ilmaista pitempiketoista työharjoittelua ei tule tukea valtion tai kunnan varoista, sillä järjestelmä suorastaan kerjää väärinkäytöksiä. Tukien osuus tulee olla enintään puolet työntekijän palkkauskuluista.

Eläkeiän kohoaminen merkitsee käytännössä nuorten työllistymisen vaikeutumista. Nuorten parempi työllistyminen – sekä työn määrän kasvu, että työsuhteiden laadun paraneminen – ehkäisee syrjäytymistä. On tärkeämpää ehkäistä nuoren ajautuminen kymmenien vuosien syrjäytymisputkeen kuin pitää kuusikymppinen töissä pari vuotta pidempään. Tästä syystä nuorten parempi työllistäminen tulee asettaa ensisijaiseksi tavoitteeksi eläköitymisiin kohottamiseen nähden.

Opiskelijat ovat jo hyvin mukana työelämässä. Tarkkaan aikataulutetut ja yhdenmukaistetut putkitutkinnot eivät ole tie menestykseen nykyaikaisessa taloudessa. Monimuotoisuus ja erilaisten mallien kokeileminen tulee sallia korkeakoulumaailmassa samoin kuin muillakin yhteiskunnan osa-alueilla.

Opintotuen tulorajat pitää poistaa jo ennen perustuloon siirtymistä, jotta opiskelijoiden on aina kannattavaa tehdä lisää töitä menettämättä opintotukea. Opintojen tulee olla jatkossakin maksuttomia. Opetuksen maksullisuus pakottaisi käymään yhä enemmän töissä opiskelujen ohella, jolloin opiskelutahti hidastuisi. Piraattipuolue uskoo kannustamiseen enemmän kuin pakottamiseen ja rankaisemiseen.

6. Joustavampi asuminen ja kaavoitus

Kaavoituksessa on tarpeen höllentää tai poistaa hyödyttömiä rajoituksia. Esimerkiksi pysäköintinormeista pitää pystyä joustamaan todellisten tarpeiden mukaisesti. Esteettömyysvaatimuksia pitää tarkastella tapauskohtaisesti. Alueilla, joilla asunnoista on pulaa ja vuokrataso on korkea, voi olla

tärkeämpää saada myyntiin paljon halvempia ja pienempiä asuntoja. Tällöin vain osa asunnoista rakennettaisiin esteettöminä.

Rakennusten suojelun ei pitäisi estää huonokuntoisen kohteen täysin uudelleen rakentamista samanlaisena nykYTEKNIIKAN keinoin, mikäli se on kustannustehokkaampaa. Rakennuksen käyttäjien hyvinvointi on tärkeämpää kuin kulttuurihistoriallinen arvo. Suurien muutosten yhteydessä rakennuksen historian dokumentointi on tärkeää.

Kaupunkirakennetta tulee kehittää viihtyisään ja ympäristöystävällisempään suuntaan. Avainasemassa ovat hyvä julkinen liikenne ja panostukset kävely- ja pyöräilyolosuhteisiin.

Julkisissa rakennushankkeissa kaikkien oikeuksien pitää siirtyä tilaajalle.

Piraattipuolueen Eurooppa-ohjelma

1. Kansallisvaltioiden ja EU:n suhde

EU on yksi päätöksentekotasoa muiden joukossa

Millään hallinnon tasolla ei ole lähtökohtaista yksinoikeutta päätöksentekoon. Lähtökohtaisesti päätösvalta on yksilöillä. Päätösvalta, joka ei ole yksilöillä, tulee olla sillä taholla, joka pystyy kyseessä olevassa asiassa parhaiten huolehtimaan yksilönvapauksien ja perusoikeuksien turvaamisesta.

Piraattipuolue katsoo, että Euroopan unioni on kunnallis- ja aluehallinnon sekä kansallisvaltioiden ohella yksi tällainen taho, jolla voi olla päätösvaltaa eri asioissa.

Eurooppa ei ole yhtä kuin EU, ja eurooppalaista yhteistyötä tapahtuu paljon unionista riippumatta. Tästä hyvänä esimerkkinä on Euroopan ihmistuumioistuin. Euroopan unionista erillistä eurooppalaista yhteistyötä sekä yhteistyöelimiä tulee korostaa ja tukea unionin rinnalla.

EU vastapainona suurvalloille ja ylikansallisille yrityksille

EU:ta tarvitaan esimerkiksi vastapainoksi Yhdysvalloille, Kiinalle ja taloudelliselta mahdollisuudeltaan monia valtioita suuremmille suuryrityksille ja niiden yhteenliittymille. EU:n tulee esimerkiksi huolehtia siitä, että EU:n alueella toimivat yritykset noudattavat tietosuojaa, yksityisyyttä, sananvapautta, työntekijöiden oikeuksia ja muita perusoikeuksia siten kuin EU-maat ovat Euroopan ihmisoikeussopimuksessa niihin sitoutuneet. EU:n tulee myös ehkäistä ja ratkaista kansallisvaltioiden rajat ylittäviä terveys- ja ympäristöongelmia. EU:n tulee lisäksi huolehtia nykyistä tiukemmin siitä, että sen jäsenvaltioissa ei tapahdu ihmisoikeusrikkomuksia eikä demokraattisten periaatteiden loukkauksia.

EU:n valtaoikeuksia tulkittava suppeasti

Piraattipuolue pitää lähtökohtaisesti hyvänä tavoitteena, että EU:ssa vallitsee ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääomien vapaa liikkuvuus. Tämä merkitsee sitä, että näitä vapauksia koskevista kaikkia jäsenvaltioita koskevista asioista tulee voida tehdä päätöksiä EU-tasolla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että EU:lla olisi oikeus puuttua kaikkiin asioihin, jotka välillisesti liittyvät vaikkapa kaupankäyntiin. EU:n toimivaltuuksia on tulkittava supistavasti siten, että kaikkien valtaoikeuksien, joita ei ole yksiselitteisesti määritetty EU:lle, tulee jäädä kansallisvaltioille tai paikallistasolle.

Vapaus kokeilla erilaisia käytäntöjä

Jäsenvaltioilla pitää olla mahdollisuus kokeilla erilaisia käytäntöjä siten, että parhaimmat käytännöt voisivat levitä vapaaehtoisesti maasta toiseen. EU:n tulee säätää vähimmäistasot yksilönvapauksien, perusoikeuksien, terveyden, turvallisuuden ja ympäristön suojelemiseksi. Jäsenvaltioille pitää kuitenkin jättää merkittävää kansallista liikkumavaraa, joka mahdollistaa erilaisten käytäntöjen kokeilemisen. EU:n tunnuslause ”moninaisuudessaan yhtenäinen” tulee ottaa kirjaimellisesti – ja mahdollistaa moninaisuus käytännössä. Yhtenäistämisen sijaan EU:n pitää painottaa käytäntöjen yhteensovittamista ja vastavuoroista tunnustamista.

Yhteistyö turvallisuusasioissa

EU:n puitteissa tehtävän sotilaallisen, poliisien ja oikeudellisen yhteistyön tulee perustua itsenäisten kansallisten puolustus-, poliisi- ja oikeusviranomaisten yhteistoimintaan. EU:lle ei pidä luoda omaa, kansallisvaltioiden omista joukoista riippumatonta sotilaallista eikä poliisivoimaa, eikä rikosoikeudellista syyttäjä- ja tuomioistuinlaitosta. Unioniin ei saa muodostua vastaavaa turvallisuusviranomaisten ja alan teollisuuden yhteenliittymää kuin Yhdysvaltain liittovaltion ympärille on muodostunut. EU:n pitää lopettaa jäsenvaltioiden rangaistusasteikkojen ja rikosoikeudellisten pakkokeinojen yhtenäistäminen.

Voidaanko EU-yhteistyötä syventää?

Piraattipuolueen mielestä EU:n yhdentymistä ei pidä syventää ainakaan ennen kuin on kehittynyt todellinen eurooppalainen kansalaisyhteiskunta, jossa eri kansalaisyhteiskunnan toimijat ovat organisoituneet EU:n laajuisesti yhtä hyvin kuin kansainvälisen liike-elämän edunvalvontaorganisaatiot. Eri EU-maita yhdistävän julkisen keskustelun on laajennuttava ja kehityttävä. Tämä edellyttää lisää avoimuutta sekä muutoksia EU:n instituutioihin (ks. jäljempänä tässä ohjelmassa Unionin instituutiot sekä Unioni ja kansalaisyhteiskunta). EU:hun ja euroalueeseen on luotava eksplisiittinen menettely yksittäisen valtion eroamiselle unionista.

2. Unioni ja talous

Taloudellinen vakaus

Jäsenmaiden yhteisvastuuta toistensa veloista ja kansantalouksien tasapainottamisesta ei pidä lisätä. Euroopan vakausmekanismille (EVM) ei tule myöntää enempää pääomia. Piraattipuolue kannattaa lähtökohtaisesti euroalueen koossa pitämistä. Jos eurokriisi kuitenkin pitkittyy, on euroalue purettava pienemmiksi alueellisiksi valuutoiksi. Valuutta-alueet muodostuisivat tällöin taloudelliselta tilanteeltaan mahdollisimman yhtenäisistä maista. Mikäli euron koossa pysyminen näyttäisi edellyttävän EVM:n jatkuvaa lisäpääomittamista, on ennemmin purettava euroalue kuin jatkettava kriisimaiden lainoitusta.

EU:n tulee valvoa ylikansallisia pankkeja vastaavasti kuin muitakin ylikansallisia suuryrityksiä. EU:n pankkivalvontaelinten tulee kyetä puuttamaan pankin toimintaan sen ollessa rahoituskriisivaarassa.

Pankkivalvontaelinten on toimittava avoimesti.

EU:n budjetin painopisteet

EU:n budjetti muodostaa tällä hetkellä noin prosentin EU-maiden yhteenlasketusta bruttokansantuotteesta. Piraattipuolueen mielestä EU:n budjetin suuruusluokka on kohdallaan, mutta rakenne vääristynyt. Maataloustukien merkitystä EU:n budjetissa on edelleen vähennettävä, ja aluekehitystuet tulee keskittää nykyistä enemmän kaikkein vähiten kehittyneille alueille. EU:n budjetin painopistettä tulee siirtää tieteen ja teknologian rahoitukseen. EU voisi rahoittaa kansainvälisiä yhteistyöprojekteja ja perustaa kansallisvaltioista riippumattomia yliopistoja ja tutkimuslaitoksia. Tämä edistäisi riippumatonta tieteenharjoitusta.

3. Unionin instituutiot

Vaatimukset ”parlamentaarisesta” komissiosta ongelmallisia

EU-komissiosta on vaadittu ”parlamentaarista hallitusta”. Tällöin komissaarit olisivat EU-parlamentissa enemmistön muodostavien puolueiden valitsemaa ”ministereitä”, jotka noudattaisivat ”hallitusohjelmaa”. Tällöin kuitenkin EU-parlamentti muuttuisi jäsenmaiden omien parlamenttien tapaiseksi kumileimasimeksi, josta kaikki hallitusohjelmaan kirjatut toimenpiteet menisivät automaattisesti läpi. Hallitusneuvottelut tapahtuisivat suljettujen ovien takana ja niiden päätyttyä lainsäädäntöprosessiin olisi enää hyvin vaikea vaikuttaa merkittävästi – mikä onkin tällä hetkellä tilanne useimmissa jäsenmaissa.

Esimerkiksi ACTA-sopimus kaatui EU-parlamentissa nimenomaan sen ansiosta, ettei komissiolla ole parlamenttiin nähden samanlaista valtaa kuin jäsenmaiden hallituksilla omiin parlamentteihinsa. Tämän vuoksi Piraattipuolue ei kannata komission muuttamista parlamentaariseksi hallitukseksi.

Piraattipuolue tarjoaa tilalle ”presidentiaalista” mallia, joka vertautuu Yhdysvaltain käytäntöihin.

Komissiolle presidentti suoralla kansanvaalilla

Koska EU-komissio muodostetaan tällä hetkellä pitkälti jäsenmaiden hallitusten neuvottelujen tuloksena, komissiolla ei ole selkeää demokraattista mandaattia. Piraattipuolue esittää ratkaisuksi seuraavaa:

- Komissiolle valitaan presidentti ja varapresidentti EU:n laajuisella suoralla kansanvaalilla viiden vuoden toimikaudeksi EU-parlamenttivaalien yhteydessä.
- Kukin EU-parlamentin poliittinen ryhmä voi asettaa oman ehdokkaansa presidentiksi ja varapresidentiksi. Lisäksi tietyllä määrällä usean eri jäsenmaan kansalaisia on oikeus asettaa ehdokas (vrt. nykyinen EU-kansalaisaloite, jossa tarvitaan vähintään seitsemästä jäsenmaasta yhteensä miljoona allekirjoitusta).
- Presidentti nimittää komissaarit, mutta EU-parlamentin on vahvistettava kunkin komissaarin nimitys (vrt. Yhdysvallat, jossa senaatti vahvistaa hallituksen jäsenet presidentin esityksestä).
- Presidentti johtaa myös puhetta Eurooppa-neuvostossa eli pääministerien huippukokouksessa (nykyään erillinen tehtävä, ~~jota hoitaa Herman van Rompuy~~).
- Varapresidentti toimii presidentin apuna komission ja Eurooppa-neuvoston johtamisessa sekä ulkopoliittisissa asioissa (vrt. nykyinen korkean ulkopoliittisen edustajan ja komission varapresidentin tehtävä, ~~jota hoitaa Catherine Ashton~~).
- Komission kokoonpanossa voisi olla edelleen jäsenmaiden tasaiseen edustukseen liittyviä määräyksiä

Jos edellä kuvattu ehdotus toteutettaisiin, komissio saisi selkeän demokraattisen mandaatin ja presidentinvaali edistäisi eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan kehitystä. Jäsenvaltioiden hallitusten valta EU:ssa vähenisi ja kansalaisten valta kasvaisi. Euroopan parlamentti säilyttäisi komissiosta riippumattoman asemansa, ja voisi jatkossakin pysäyttää komissiosta tulevia ehdotuksia ilman ”hallituskuria”.

Lakialoiteoikeus myös EU-parlamentille

Myös EU-parlamentille on annettava lakialoiteoikeus. Tällä hetkellä lakialoiteoikeus on vain EU-komissiolla. Parlamentin tulisi voida määrätä komissio valmistelemaan lakiehdotuksen tietyistä aiheista. Mikäli komissio kieltäytyisi valmistelusta, parlamentin tulisi voida tehdä lakialoite siten, että parlamentti ja ministerineuvosto päättävät aloitteen hyväksymisestä yhdessä ilman komissiota. Komissiolla säilyy edelleen lakialoiteoikeus.

4. Unioni ja kansalaisyhteiskunta

Ideoiden, ajatusten ja informaation vapaa liikkuvuus

EU:n nykyisten neljän vapaan liikkuvuuden (ihmiset, tavarat, palvelut, pääomat) lisäksi tarvitaan myös ideoiden, ajatusten ja informaation vapaata liikkuvuutta. Tavoite edellyttää eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan muodostumisen tukemista esimerkiksi avoimuutta lisäämällä ja parempia kansalaisyhteiskunnan tarpeisiin suunniteltuja verkkopalveluita kehittämällä. Lisäksi on taattava, etteivät tekijänoikeudet ja muu lainsäädäntö estä tai haittaa ideoiden ja ajatusten vaihtoa sekä informaatioon pääsyä. Myös edellä kuvatut muutokset EU:n instituutioihin edistäisivät eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan muodostumista. On luotava myös paremmat organisatoriset edellytykset euroopanlaajuisten kansalaisjärjestöjen muodostamiselle ja toiminnalle.

Vahvemmat kansalaisaloitteet

EU:ssa on tällä hetkellä kansalaisaloitekäytäntö, jossa yhteensä miljoona kansalaista vähintään seitsemästä eri jäsenmaasta voi tehdä aloitteen komissiolle. Komissio vastaa aloitteeseen, ja lisäksi siitä järjestetään parlamentissa kuuleminen.

Piraattipuolueen mielestä EU:n nykyinen aloitekäytäntö ei ole riittävän voimakas. Kansalaisaloitteen tulisi aina johtaa aloitetta koskevaan äänestykseen EU-parlamentin täysistunnossa. Lisäksi tulisi ottaa käyttöön kansalaiskysymys, jossa komission tulisi vastata kansalaisten esittämään kysymykseen kirjallisesti tietyn ajan kuluessa. Kansalaiskysymykseen vaadittavien allekirjoitusten määrän tulisi olla huomattavasti pienempi kuin

kansalaisaloitteen kohdalla. Lisäksi EU:n lainsäädäntöön tulisi lisätä mahdollisuus yhtäaikaisesta EU:n laajuisesta kansanäänestyksestä.

Avoimuutta ministerien kokouksiin

Eurooppa-neuvoston (pääministerien kokous) ja ministerineuvoston (tietyn alan ministerien kokous) asiakirjojen tulee olla julkisesti saatavilla vähintään kahta viikkoa ennen kokousta, jossa päätös asiasta on tarkoitus tehdä. Tällä estettäisiin hätäiset päätökset sekä demokratiaa rapauttava kiire ja salailu, joita talouskriisin aikana on esiintynyt Eurooppa- ja ministerineuvostojen toiminnassa. Kaikki Eurooppa-neuvoston ja ministerineuvoston kokoukset ja viralliset neuvottelut pitää käydä avoimin ovin.

Avoimuutta lobbaukseen

EU-päätöksiin vaikuttamaan pyrkivien lobbareiden toiminnan on oltava avoimempaa. Lobbajarekisteriin ilmoittautuminen on tehtävä pakolliseksi. Komission ja EU-parlamentin on julkistava tiedot komissaarien, komission virkamiesten ja EU-parlamentaarikkojen tapaamisista lobbareiden kanssa (vastaava käytäntö on jo ainakin Britanniassa). Lobbareille koituvia raportointi- ja muita velvoitteita voidaan porrastaa sen mukaan kuinka iso toimija on kyseessä.